

Notació musical II**2015/2016**

Codi: 100653

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500240 Musicologia	OB	3	2

Professor de contacte

Nom: Francesc Xavier Alern Vazquez

Correu electrònic: FrancescXavier.Alern@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

Coneixements musicals equivalents al Grau Mitjà de Conservatori. Coneixements d'Harmonia (nivell 2n curs) i d'edició de partitures (Finale, Sibelius, etc.) Anglès, francès i italià a nivell llegit.

Objectius

L'assignatura té el propòsit de proporcionar a l'alumnat els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a la lectura, transcripció i interpretació de la música dels segles XV i XVI. Per a tal efecte es treballaran els seus principals sistemes de notació. Aquesta assignatura complementa Notació I.

Competències

- Conèixer i comprendre l'evolució històrica de la música i les seves característiques tècniques, estilístiques, estètiques i interpretatives des d'una perspectiva diacrònica.
- Demostrar un nivell suficient de coneixement del llenguatge i la teoria musicals històrics i actuals, incloent-hi els rudiments de l'harmonia i el contrapunt, per abordar amb propietat l'estudi de les composicions.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Vincular els coneixements adquirits amb la praxi musical, col·laborant amb els intèrprets a través de l'anàlisi i la contextualització dels diferents repertoris, tant els relacionats amb la música històrica com amb les diverses manifestacions de la música contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir facilitat en la lectura a vista, amb finalitats musicals pràctiques
2. Aplicar en la praxi musical els diferents models de notació musical.
3. Comunicar per escrit, amb correcció, precisió i claredat argumentals i terminològiques, els coneixements adquirits, tant en l'àmbit de l'especialització com de la divulgació musicals.
4. Dialogar amb els intèrprets musicals sobre la teoria i la praxi musical.
5. Distingir històricament els diferents sistemes de notació musical
6. Familiaritzar-se amb les edicions de música antiga.
7. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
8. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics
9. Identificar els principals sistemes d'escriptura de la música occidental, vocals i instrumentals (segles X-XVII).
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Implementar l'elaboració de projectes de contingut musicològic, amb la realització d'un pla de treball i una metodologia adequats a l'objecte i el temps d'estudi.
12. Integrar els coneixements adquirits en l'elaboració de textos sintètics i expositius adequats a l'àmbit comunicatiu acadèmic i d'especialització.
13. Redactar projectes crítics de contingut musicològic, ordenats i planificats de manera eficient.
14. Transcriure els principals sistemes d'escriptura de la música occidental segons les convencions de la notació i l'edició modernes.
15. Utilitzar amb propietat el vocabulari relatiu a la paleografia musical.

Continguts

TEMARI

Tema 1: Criteris editorials per a l'edició de música del Renaixement. Primeres notacions polifòniques.

Tema 2: Notació blanca dels segles XV i XVI. La qüestió de la *musica ficta*.

Tema 3: Tabulatures instrumentals (1): Instruments de corda pinçada.

Tema 4: Tabulatures instrumentals (2): Instruments de tecla.

Tema 5: Xifrats i laberints d'acords per a guitarra.

Metodologia

La metodologia consisteix en el desenvolupament del temari a partir de classes pràctiques en què es transcriurà a notació moderna els fragments manuscrits i impresos proposats al dossier de l'assignatura. Per a tal efecte, el dossier estarà disponible al Servei de Reprografia i hi haurà la possibilitat (si escau) d'utilitzar les eines TIC com a suport a la docència.

Per a poder realitzar les transcripcions es realitzaran explicacions prèvies dels principis teòrics i pràctics en què es basen els textos musicals treballats. L'alumnat haurà de resoldre satisfactòriament tots els exercicis de transcripció que s'encarreguin com a deures de classe.

També caldrà lliurar una transcripció obligatòria el dia fixat a l'inici de l'assignatura. Aquesta transcripció haurà de ser lliurada en format paper o en PDF i realitzada amb un editor de partitures (Finale o Sibelius, preferentment) d'acord amb els criteris editorials d'edició de música renaixentista.

La realització dels exercicis de transcripció que s'orientaran com a deures de classe. Aquests exercicis requereixen una dedicació no inferior a tres hores dos dies a la setmana, així com el maneig de la Bibliografia bàsica recomanada.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Estudi de la matèria de l'assignatura	15	0,6	
Sessions presencials	40,5	1,62	1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15
Tipus: Supervisades			
Correcció i discussió d'exercicis de transcripció	11,5	0,46	5, 9, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Lectura de la bibliografia recomanada	4	0,16	
Realització dels exercicis de transcripció	65	2,6	3, 5, 7, 9, 14, 15
Transcripció obligatòria	10	0,4	1, 5, 6, 9

Avaluació

L'avaluació consistirà en la valoració ponderada de les següents activitats formatives:

1. La participació activa a classe i la realització de les transcripcions del curs (10%).
2. El lliurament d'una transcripció obligatòria (20%).
3. La realització de dos exàmens (70%). Els dos exàmens consistiran en la realització de transcripcions d'un o varis fragments musicals.
 - El primer examen (Temes 1 i 2) es realitzarà el dia 31 de març de 2016. Aula per determinar.
 - El segon examen (Temes 3, 4 i 5) es realitzarà a principis de juny de 2016. Aula per determinar.
 - Examen de reavaluació (data i aula a determinar per la facultat): transcripció d'un o varis fragments musicals amb els mateixos resultats d'aprenentatge del procés d'avaluació continuada.
 - Per optar a la possibilitat de reavaluació caldrà haver-se presentat als dos exàmens i haver obtingut una puntuació superior a 0. També caldrà haver lliurat, dins el termini proposat, la transcripció obligatòria i haver-ne obtingut una puntuació superior a 0.
 - Procediment de revisió de qualificacions: el dia de revisió de les activitats avaluable serà determinat el mateix dia del seu lliurament o realització.
 - Criteris per a la consideració de «no avaluable»: serà considerat «no avaluable» l'alumnat que no s'hagi presentat a cap dels exàmens (o que els hagi lliurat abans de deu minuts després del començament de l'examen) i que tampoc no hagi lliurat la transcripció obligatòria.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació activa	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Prova escrita final	35%	2	0,08	3, 5, 7, 9, 12, 14, 15
Prova escrita parcial	35%	2	0,08	3, 5, 7, 9, 12, 14, 15
Transcripció obligatòria	20%	0	0	3, 5, 6, 9, 13, 14

Bibliografia

Manuais i estudis

Arletta, Vincent, *Musica ficta. Une histoire des sensibles du XIIIe au XVIe siècle*, Sprimont: Mardaga, 2000

Apel, Willi, *The Notation of Polyphonic Music 900-1600*, Cambridge (Mass): The Mediaeval Academy of America, 1961 (5a ed.). (Traducció francesa: *La Notation de la musique polyphonique*, Sprimont: Mardaga, 1998).

Bent, Margaret, «Musica recta and musica ficta», *MD*, xxvi (1972)

- «Diatonic Ficta», *EMH*, 4 (1984), p. 1-48. Actualització i traducció francesa: «Musica Ficta: un procédé diatonique», *Lire, Composer, Analyser à la Renaissance*, Paris - Tours: CESR - Minerve, 2003, pàgs. 15-78.

Berger, Karol, *Musica Ficta. Theories of accidental inflections in vocal Polyphony from Marchetto da Padova to Gioseffo Zarlino*, Cambridge: Cambridge University Press, 1987.

Grier, James, *The Critical Editing of Music. History, Method, and Practice*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996.

Jacobs, Charles, *Tempo Notation in Renaissance Spain*, NY: Institute of Mediaeval Music, 1964.

Lowinsky, Edward, «The Goddess Fortuna in Music», *MQ* 29, 1943.

Owens, Jessie Ann, *Composers at Work. The Craft of Musical Composition 1450-1600*, New York: Oxford University Press, 1997.

Querol, Miguel, *Transcripción e interpretación de la polifonía española de los siglos XV y XVI*, Comisaría nacional de la música, 1975.

Llibres musicals del Renaixement

Aaron, Pietro, *Toscanello in musica*, Venècia: Bernardino de Vitali, 1531.

Amat, Joan Carles, *Guitarra española y vándola en dos maneras de Guitarra, Castellana i Cathalana*, Girona: Joseph Bró (ca. 1761, reimpressió). (Ed. Facs. Monica Hall, Monaco: Chanterelle, 1980)

Bermudo, Juan, *Comiença el libro llamado declaración de instrumentos musicales*, Osuna, Juan de León, 1555.

Cabeçon, Antonio de, *Obras de musica para tecla, arpa y vihuela*, Madrid: Francisco Sánchez, 1578.

Cerone, Pietro, *El Mellopeo y maestro*, Nàpols: Iuan Bautista Gargano i Lucrecio Nucci, 1613.

Duran, Domingo Marcos, *Sumula de canto de organo contrapunto y composición vocal, práctica y especulativa*, Salamanca: 1504.

Espinosa, Juan de, *Tractado de principios de musica practica y teorica sin dejar ninguna cosa atras*, Toledo: 1520.

Fuëllana, Miguel de, *Orphenica lyra*, Sevilla: Martín de Montesdoca, 1554.

Gaffurio, Franchino (Franchinus Gaffurius), *Practica musice Franchini Gafori Laudensis*, Milà: Ioannes Petrus de Lomatio, 1496.

Martínez de Bizcargui, Gonzalo: *Arte de canto llano y contrapunto y canto de organo con proporciones y modos*. Burgos: Fadrique Aleman, 1511.

Milan, Luys [Lluís del Milà], *Libro de Musica de vihuela de mano. Intitulado El Maestro*, València: Francisco Díaz Romano, 1535-36.

Montanos, Francisco de, *Arte de musica theorica y practica*, Valladolid: Diego Fernández, 1592.

Narváez, Luys de, *Los seys libros del Delphin de música de cifra para tañer vihuela*, Valladolid: Diego Hernández de Córdoba, 1538.

Tinctoris, Johannes, *Liber de Arte Contrapuncti*, Nàpols: 1477. Trad. Anglesa: *The Art of Counterpoint* (A. Seay ed.) (MSD 5, 1961). Trad. Italiana: D'Agostino, Gianluca, *Johannes Tinctoris. Proportionale Musices. Liber de Arte Contrapuncti*, Florència: Edizioni del Galluzzo per la Fondazione Ezio Franceschini, 2008.

- *Expositio Manus* (després de 1477).

Valderrábano, Enríquez de, *Libro de música de vihuela intitulado Silva de Sirenas*, Valladolid: Francisco Fernández de Córdoba, 1547.

Venegas de Henestrosa, Luys, *Libro de cifra nueva para tecla, harpa y vihuela*, Alcalá d'Henares: Joan de Brocar, 1557.

Zarlino, Gioseffo, *Le Istitutione Harmoniche*, Venècia: Antonio Gardano, 1558